

Geen IQ, geen EQ, maar SQ

De spirituele quotiënt is nieuwste ontdekking van het bedrijfsleven

► Spirituele intelligentie dringt door tot de werkvloer.

► Want een bedrijf gezond houden is meer dan alleen targets stellen.

Door STEFANIE VERMEULEN
Toen Joke van IJzeren een jaar geleden als consultant bij Pentascope ging werken, liet ze alle dingen die ze in haar werk belangrijk vond los. Werken draaide niet langer om salaris, een grote auto of status. Vanaf nu wilde ze niet alleen haar IQ, EQ, en FQ (ofwel haar fysieke gezondheid), aanspreken, maar ook haar SQ, haar spirituele intelligentie. Van IJzeren: „Door spiritualiteit in mijn werk te betrekken, vond ik vrijheid en vooral heelheid in mezelf.”

Het consultancybedrijf Pentascope bleek de organisatie bij uitstek voor Van IJzeren. De onderneming heeft twee mensen in dienst die de consultants helpen hun SQ aan te spreken en toe te passen. Er zijn meditatie-trainingen en boeddhistische, zen- en kwantumfysicacursussen. Een recente landelijke bijeenkomst oogde als één grote spirituele supermarkt, met lezingen, freakshows en sessies hand-, tarot- en auralenzen.

Toch noemt oprichter Engbert Breuker Pentascope allerminst zweverig. „Spirituele intelligentie toepassen in onze consultancytechnieken betekent niet: we doen er een grammetje spiritualiteit bij en het is opgelost. Het is een combinatie van de vier Q's. De ene Q sluit de andere niet uit.”

Ook andere bedrijven tonen interesse in het aanspreken van de spirituele intelligentie van hun medewerkers, constateert Wessel Ganzevoort, bijzonder hoogleraar organisatie-dynamiek en innovatie aan de Universiteit van Amsterdam. Hij spreekt zelfs van een doorbraak. „Vijf jaar geleden werd in Nederland het woord spiritualiteit nauwelijks in de mond genomen, maar ineens dringt het besef door dat organisaties met hart en ziel moeten worden gedreven. Managers

realiseren zich dat een bedrijf duurzaam in leven houden meer is dan targets stellen en resultaatprogramma's aanboren.” De signalen zijn volgens Ganzevoort talrijk: werkgevers nodigen spirituele sprekers uit. Bij Zin, het centrum voor werk en zingeving in Vught, loopt het storm. En op Nyenrode is een hoogleraar spiritualiteit aangesteld.

Waarom die doorbraak zich juist nu voordoet, kan Ganzevoort niet precies aangeven, maar voor Danah Zohar, de Brits-Amerikaanse quantumfysicus en schrijver van onder andere het boek *Spirituele Waarde*, over spiritualiteit en management, is het duidelijk. „Doordat de dreigende catastrofe in het milieu ineens veel eerder op ons afblijkt te komen, beseffen leidinggevenden dat ze snel schone schip moeten maken. Hun winsten worden bedreigd. Armoede, oorlogen

► Ik ken de menselijke natuur, uiteindelijk draait het om geld ◀

Danah Zohar, quantumfysicus

en de nucleaire dreiging versterken dat gevoel.”

Ganzevoort vindt dat het SQ moet doordringen in het bedrijfsleven. Hij helpt bedrijven daarbij. „Ik ga op zoek naar de authenticiteit van het bedrijf en zijn werknemers; wat is hun missie? Hoe gaan medewerkers om met klanten, hun collega's? Hoe worden resultaten gedefinieerd?”

Zo ontdekken werkgevers en werknemers soms dat ze niet bij elkaar passen, ziet Ganzevoort. Een duidelijk signaal om er een punt achter te zetten, ook al zijn de cijfers en resultaten goed. „Als je niet in de context zit die bevestigt wie je bent, is het beter om uit elkaar te gaan”, aldus Ganzevoort.

Peter van de Beek, diensthoofd van de verkeerspolitie bij de KLPD (Korps Landelijke Politiediensten), beaamt dat. „Iedereen wil trots zijn op zijn werk. Ik zie dat agenten daar wel eens moeite mee hebben. Ze zijn de zonde-

bok wanneer ze een bekeuring uitschrijven of zien verschrikkelijke ongevallen. Ik luister naar ze en vraag: 'Waarvan gaan je ogen glimmen?' Soms blijken ze de bezieling kwijt te zijn en zien ze dat het beter is een andere weg in te slaan.”

Ook consultant Joke van IJzeren deed die ontdekking. Ze merkte bij KPMG dat ze niet bij de cultuur van risicobeheersing paste en had last van het gebrek aan vrijheid van handelen. „Ik schreef rapporten waar ik niet achter stond en als ik naar een klant wilde, moest ik eerst talloze formulieren invullen.” Nu, bij Pentascope, voelt ze zich vrij. „Ik werk veel meer vanuit mijn intuïtie, heb totale controle over wat ik doe.”

Als duidelijk voorbeeld van een bedrijf met een hoog SQ noemt Zohar voedingsmiddelen- en zeepfabrikant Unilever. „Kijk naar de schoonheids-campagne van Dove. Voor het eerst breekt een cosmeticabedrijf met de obsessie dun te moeten zijn. Consumenten worden nu aangesproken op hun innerlijke schoonheid.”

Ook de werknemers van Unilever zijn onderdeel van de vitaliteitsmissie van de multinational. Zo zijn er volgens een woordvoerder tai-chi-lessen en krijgt iedere medewerker een persoonlijk gesprek met de zorgverzekeraar over zijn geestelijke vitaliteit. „Het is niet alleen belangrijk geld te verdienen, maar ook om gelukkig en gezond te zijn”, aldus de woordvoerder.

De vraag is of de doorbraak van spirituele intelligentie in het bedrijfsleven door zal zetten. Danah Zohar: „Ik ken de menselijke natuur en weet dat de wereld niet in één keer zal veranderen in de Hof van Eden. Maar ik geloof er wel in. Het draait uiteindelijk om geld. En Unilever zag de verkoop van Dove-producten na hun stap groeien.”

Ook voor Ganzevoort is de opkomst van de SQ in het bedrijfsleven geen teken van een doorbraak van de goedheid van de mens. „Natuurlijk, het is eigenbelang, maar een verhoging van de SQ leidt wel tot inzicht dat het om meer gaat dan alleen jezelf. Rücksichtslos geld pakken, een beetje organisatie wil dat niet meer.”

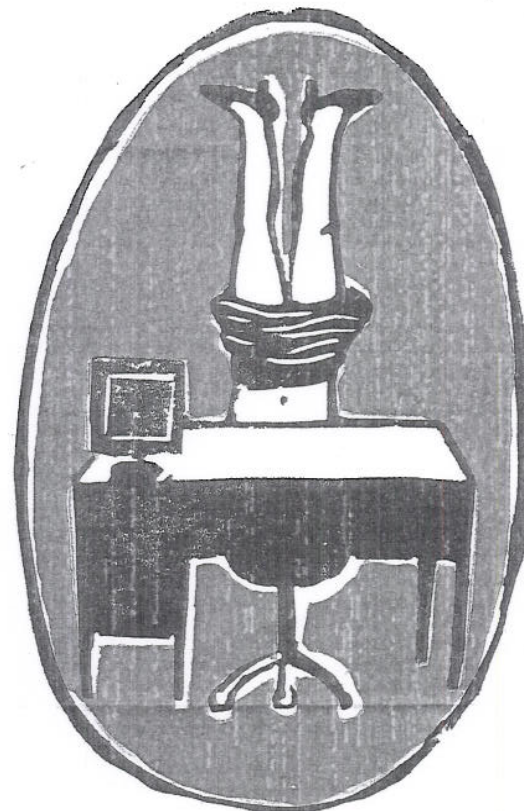
Test zelf je Spirituele Quotiënt op internet

Op het internet zijn verschillende testen te vinden waarmee je je Spirituele intelligentie kunt testen. Daarin moet je jezelf scoren op een schaal van 1 tot 5 op aantal stellingen, zoals:

- Ik ben in staat om lichamelijke of geestelijke pijn te begrijpen en te overstijgen.
- Ik heb een goed gevoel voor speciale persoonlijke cadeautjes.
- Ik vraag om hulp als ik die nodig heb.
- Ik beoefen een vorm van meditatie.
- Ik heb mijzelf bevrijd van overtuigingen die ik heb overgenomen van (voor)ouders en culturele achtergrond.
- Ik voel wanneer ik even moet 'bijtanken' en doe dat dan ook.

Aan de hand van dit soort vragen meet je hoe hoog je SQ is. Is die niet hoog, dan vraagt de site je de test over een halfjaar opnieuw te maken, om te zien of je je misschien toch spiritueel hebt ontwikkeld.

Deze vragen zijn ontleend aan de test van Notos, een bureau op het gebied van persoonlijke ontwikkeling en coaching. Doe zelf de test op www.notos.info

Illustratie Olivia Ettema

